

Rajavartio-osasto
Oikeudellinen osasto

28.08.2020

Sisäministeriö
Hallinto- ja kehittämisosasto

SMDno-2020-1511

Lausunto oikeusministeriön laatiman hallituksen esityksen luonnokseen

Sisäministeriön hallinto- ja kehitysosasto on pyytänyt sisäministeriön rajavartio-osastolta lausuntoa oikeusministeriön luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa sekä vankeuslain ja eräiden muiden seuraamusten täytäntöönpanosta annettujen lakien muuttamisesta. Oikeusministeriö on pyytänyt samassa asiassa lausuntoa myös Rajavartiolaitokselta. Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) 5 §:n mukaan Rajavartiolaitoksen esikunta on samalla sisäministeriön rajavartio-osasto.

Ensimmäisen lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentissa todetaan, että henkilötietojen sallassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja henkilötietojen luovuttamiseen teknisen käyttöyhteyden välityksellä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettua lakia (906/2019). Lisäksi todetaan, että *muuhun* henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettua lakia (1054/2018, rikosasioiden tietosuojalaki). Säännös näyttäisi tarkoittavan, että tietojen luovuttamiseen ei sovelleta rikosasioiden tietosuojalakia, jossa on kuitenkin säädetty useita velvoitteita henkilötietojen käsittelylle.

Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että vanhassa lainsäädännössä kyse on tarkkarajaisesta tietojen luovuttamisesta esimerkiksi poliisille, maahanmuuttoviranomaisille, Oikeusrekisterikeskukselle, syyttäjälle, tuomioistuimelle, Rajavartiolaitokselle ja Kansaneläkelaitokselle.

Lakiehdotuksen 18 §:ssä säädettäisiin henkilötietojen luovuttamisesta rikosasioiden tietosuojalain 1 §:n mukaiseen viranomaisen tehtävää varten. Luovutettavat henkilötiedot olisi yksilöity tyhjentävästi. Oikeudesta saada tietoja turvallisuustietorekisteristä säädettäisiin lakiesityksen 27 §:ssä. Rajavartio-osaston näkemyksen mukaan lakiehdotus esitettyssä muodossa ei mahdollistaisi tietojen luovuttamista Rajavartiolaitokselle tapaajista, muusta vankiin, tutkintavankiin tai Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otettuun yhteyttä pitävästä henkilöstä eikä asioijista. Rajavartio-osasto esittää, että Rajavartiolaitokselle säädettäisiin rikosasioiden tietosuojalain mukaisessa

tehtävässä tiedonsaantioikeus edellä mainittujen henkilöryhmien henkilötietoihin. Esimerkiksi tapaajatietoja on aiemmin tarvittu Rajavartiolaitoksen suorittamassa esitutkinnassa.

Lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentissa täsmennetään lainsäädännön soveltaminen, kun kyse on tapaajista tai asioijista. Säädöksessä ei mainita 3 §:n 1 momentin 7 kohdassa määriteltyä yhteyttä pitävää henkilöä, joka määritelmäsäännöksen mukaan on kuitenkin muu kuin tapaaja. Määritelmäsäännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että 7 kohdassa määriteltäisiin *tapaaja ja muu vankiin, tutkintavankiin tai Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otettuun yhteyttä pitävä henkilö*. Perusteluissa todetaan, että jälkimmäinen on oma määritelmänsä. Myöskään lakiehdotuksen 10 §:ssä ei mainita erikseen yhteyttä pitävää henkilöä. Rajavartio-osaston näkemyksen mukaan olisi syytä varmistua siitä, että nämä kolme henkilöryhmää olisi huomioitu pykälissä johdonmukaisesti.

Rajavartio-osaston lausunto lähetetään tiedoksi oikeusministeriölle.

Oikeudellisen osaston osastopäällikkö
Hallitusneuvos

Sanna Palo

Rikostarkastaja

Jari Nyström

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Rajavartiolaitos 28.08.2020 klo 11:34. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

TIEDOKSI oikeusministeriö